

MIRJAM VAN HEERINGEN

FRANK NEEFS

1.

ONS CREDO: ÉÉN KIND, ÉÉN PLAN

In het samenwerkingsverband Zeeuws-Vlaanderen speelt men met de revolutionaire gedachte om op alle aangesloten scholen alle vormen van voortgezet onderwijs, inclusief extra ondersteuning, aan te bieden. Passender kan niet, maar het is voorlopig nog 'een stip op de horizon'. Op kleinere schaal gebeuren er echter al dingen die doen vermoeden dat deze krimpregio rijp is voor die revolutie. De 'trajectgroep' op 't Zwin College in Oostburg is daar een voorbeeld van. Frank Neefs en Mirjam van Heeringen, respectievelijk directeur/bestuurder en zorgcoördinator van 't Zwin College (lwoo, vmbo, havo, vwo) vertellen over dit initiatief.

Het samenwerkingsverband Zeeuws-Vlaanderen bestaat uit zes schoolbesturen met negen vestigingen. Het gaat dan ook om een vrij dunbevolkt gebied, dat bovendien steeds dunner bevolkt raakt. Die krimp heeft grote gevolgen voor de samenstelling van de populatie van onder andere 't Zwin College in Oostburg. Frank Neefs: "Wij hebben het probleem dat we veel meer lwoo'ers hebben dan destijds op de teldatum is vastgelegd. Dat is direct te verklaren door de krimp, de vergrijzing en de ontgroening in Zeeuws-Vlaanderen. De hoger opgeleiden trekken weg en lager opgeleiden blijven hier wonen. Dat heeft geleid tot een toename van sociaal-economisch zwakkeren met soms 'multiproblematiek', dus het aantal lwoo'ers stijgt snel. Je ziet het ook aan de instroom op de enige school voor vso in deze regio, De Argo in Terneuzen. Op de teldatum had

deze school 45 nieuwe leerlingen, maar het zijn er inmiddels 125." Omdat het teldatumaantal bepalend is voor het bedrag dat de overheid voor extra ondersteuning beschikbaar stelt, zal het duidelijk zijn dat het samenwerkingsverband Zeeuws-Vlaanderen hier en daar geld tekort komt.

DENK- EN DOETANK

De spectaculaire groei van het aantal lwoo'ers viel ongeveer samen met twee ingrijpende ontwikkelingen: de introductie van passend onderwijs en de overheveling van de jeugdzorg naar de gemeente. Mede vanwege zijn achtergrond als directeur van een welzijnsorganisatie, werd Neefs door de gemeente bij deze transitie betrokken. School en gemeente vonden elkaar in een gemeenschappelijke aanpak van de problematiek van jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar.

Neefs: "Omdat zowel de gemeente als wij te maken hadden met bezuinigingen, besloten we om gezamenlijk op te trekken. Die samenwerking kreeg in het schooljaar 2015-2016 gestalte in de zogeheten 'trajectgroep': een slagvaardige denk- en doetank waarin allerlei disciplines op het gebied van ondersteuning van probleemleerlingen samenkwamen. Ook de gemeente investeert in de trajectgroep."

De trajectgroep bestaat uit een docent en de zorgcoördinator van 't Zwin College, twee mensen

van jeugdhulporganisatie Juvent (samen één fte en betaald door de gemeente Sluis, waar Oostburg onder valt), een deelnemer van het ZAT en een ambulant begeleider van Qwestor ('expert in gedrag en scholing'). Op afroep kunnen er in voorkomende gevallen andere hulpverleners, zoals een psychiater of psycholoog, bijkomen.

EXTRA ZWARE ONDERSTEUNING

Mirjam van Heeringen trekt de kar van de trajectgroep. "We hebben eerst alle leerlingen met een ondersteuningsbehoefte in beeld gebracht en een speciaal lokaal voor ze ingericht. Voor elke leerling hebben we samen met het docententeam een traject bedacht waarmee die leerling regulier onderwijs zou kunnen volgen. We hebben ook de definitie van de zorgleerling aangepast, dat is nu 'een leerling die een extra ondersteuningsbehoefte heeft', naast de basisondersteuning. Heeft de leerling daar niet genoeg aan en kunnen de docent, het team en de mentor niet aan de onderwijshulpvraag voldoen, dan komt de trajectgroep om de hoek kijken voor extra zware ondersteuning."

Het gaat om leerlingen met autisme of ADHD, met gedragsproblemen of gediagnosticeerde psychiatrische aandoeningen. Van Heeringen: "Voor die jongeren werken we veel samen met de gemeente en instellingen. Er komt dan een onderwijsplan op maat, maar ook een lijn naar de gemeente om met de

ouders een ondersteuningsplan op te zetten voor hulpverlening buiten school."

In het schooljaar 2015-2016 begon de trajectgroep met twaalf leerlingen, in het schooljaar 2016-2017 zijn het er al dertig. Gingen leerlingen met een speciale leerbehoefte voorheen vaak direct na de basisschool naar de vso-school, met de komst van de trajectgroep is dat anders, vertelt Van Heeringen: "Samen met de brugklascoördinator ga ik bij alle leerlingen die het po aanmerkt als mogelijke zorgleerling langs, om ze samen met hun ouders te spreken. Dat is tijdrovend en arbeidsintensief, maar we krijgen ze zo wel heel goed in beeld. We spreken ook met de groepsleerkracht en de ambulant begeleider. Op basis daarvan besluiten we of een leerling het met een traject op 't Zwin College kan gaan proberen."

WISSELENDE REGIE

Van Heeringen geeft een voorbeeld van zo'n traject: "Neem een vwo-leerling met een angst- en dwangstoornis. Die krijgt een trajectcoach, die met de leerling, diens ouders en een behandelaar – bijvoorbeeld een psycholoog – bekijkt wat er nodig is op school. Daar maakt de trajectgroep een plan voor. Bijvoorbeeld: de leerling volgt zoveel mogelijk de reguliere lessen, hij maakt de toetsen in het lokaal van de trajectgroep en hij kan een *time out* of zelfs een *time away* krijgen als het hem te veel wordt. Zo heeft iedere leerling een eigen traject, er zijn er geen twee hetzelfde."

De trajectgroep van 't Zwin College gaat dan ook uit van het credo: één kind, één plan. School, gemeente en partners werken samen. Van Heeringen: "We spreken per geval af wie de regisseur is, afhankelijk van de benadering. Als het echt een schools probleem is, dan neem ik het voortouw, is het een *multiproblem*-geval, dan voert een casemanager van de jeugdhulpverlening de regie. Doordat we met de trajectgroep ver gaan in de ondersteuning vergroten we de kans dat deze leerlingen, hoe aangepast ook, onderwijs blijven volgen, soms in afwachting van deeltijd- of voltijdtherapie. Doordat je met deskundige mensen in deze groep zit, met de behandelaars maar ook met de ouders, vind je meestal toch iets waardoor ze naar school kunnen komen. Al is het maar een paar uur per dag."

LÉÉRLINGEN

De gemeente onderkent de waarde van deze aanpak: op deze manier blijven de problemen beheersbaar en escaleren ze niet. Van Heeringen: "Maar waar je met al die deskundigen van verschillende bloedgroepen wel op moet blijven letten, is dat het primaire proces prevaleert: het onderwijs. Het is mijn taak om dat te bewaken. Het gaat namelijk wel om *léérlingen!* De externe hulpverleners zijn er wat ons betreft om onderwijs voor deze kinderen mogelijk te maken."

TIPS

- Begin eerst gewoon en zet daarna het plan op papier.
- Laat de juiste mensen de juiste dingen doen.
- Werk samen, en vergeet daarbij vooral de ouders niet.

MEER INFORMATIE

Mirjam van Heeringen
mvheeringen@zwincollege.nl

Frank Neefs
fneefs@zwincollege.nl